

HFC tragedija

Europos sąjungos kova prieš „klimato“ kaitą;

Priežastys - Pasekmės

Evaldas Kvederis/Mindaugas Rutkauskas UAB FREOLITUS

Flourspar – t.y. komercinis pavadinimas kalciofluorido - CaF_2 (Ca 51.1% ir F48.9%), pagrindinė žaliava iš kurios išgaunamas Fluoras ar HF (fluorovandenilio rūgštis, pastaroji pagrindinė medžiaga iš kurios gaminami halogeninti angliavandeniliai (HFC – šaldymo agentai). Anglies flouridai plačiai naudojami a) šaldymo, kondicionavimo srityje (šaldymo agentai), b) polistireno ir poliuretano polimerizacijos reakcijų iniciatoriai ir c) fluorpolimerų gamyboje (dėl šių polimerų ypač gerų savybių – atsparūs ugniai, cheminėms medžiagoms ir t.t., jų gamyba per paskutiniuosius keletą metų išaugusi keletą kartų).

Dažniausiai gaminami produktai: Teflonas, HFC-125 (šaldymo agentas, kuris yra viena iš sudedamųjų dalių R404a; R507, R407C, R410a) ir HFC134a.

Flourspar metinis pasaulinis poreikis ~5,7mln tonų, didžiausi šios žaliavos tiekėjai yra Kinija, Meksika, Pietų Afrika ir Mongolija. Viena Kinija išgauna >50% šios žaliavos metinio poreikio.

Nuo 2010-01-01 Kinijos vyriausybė siekdama reguliuoti CAF_2 atsargas, kurios pastaruoju metu sparčiai mažėjo, būtent dėl ženkliai išaugusio eksporto, bei siekdami užtikrinti jų pačių augančios ekonomikos poreikius, sumažino eksporto kvotas (flourspar) nuo 2 mln. tonų iki 500 tūkst. per metus. Be to nuo kovo mėnesio įvestas 15% mokestis eksportui.

Kinijos sprendimas, sumažinti bei apmokestinti flourspar eksportą, sukėlė didžiulį šios žaliavos stygių (visose šią žaliavą naudojančiose srityse - farmacijoje, polimerų gamyboje, šaldymo agentų gamyboje). Vienareikšmiškai teigti, kad dėl susidariusios padėties kalta tik Kinija tikrai negalima, ES jau beveik dešimtmetis siekė sumažinti flourspar medžiagų importą iš Kinijos, siekdama apginti kelias ES esančias kasyklas. Keldama vieną po kitos antidempingo bylas Kinijos bendrovėms, bei kvotuodama importą. Kinijos sprendimas sumažinti eksportą brendo jau senai.

Sutapimas ar ne, bet praeitą savaitę pasirodė pranešimai, kad dvi JAV polimerų gamyklos užsidarė

techniniam remontui (šių gamyklų pagrindinė naudojama žaliava – taip pat CaF_2)!

Tuo tarpu šaldymo agentų gamintojai, atsiradusį CAF_2 stygių, bando kompensuoti Meksikoje išgaunamu flourspar, bet kuriuo atveju viena Meksika nepajėgi užtikrinti visos susidariusios paklausos, bei jų kainų lygis dėl didesnių gavybos kaštų, visada buvo aukštesnis (45-48procentais).

Kaip jau minėjome Kovo mėnesio pranešime, situacija HFC šaldymo agentų rinkoje yra įtempta: gamybinių našumų trūkumas, išaugusi paklausa, bei dar labiau situaciją sunkinanti padėtis žaliavų rinkoje. Kaip rodo šių kelių mėnesių patirtis, ne tik Lietuva nebuvo pasiruošusi HCFC šaldymo agentų uždraudimui, bet to nepadarė visos pasaulio šalys.

Manome, kad artimiausią pusmetį situacija HFC rinkoje nesikeis.

